

Received / Geliş
11.07.2017

Article History
Accepted / Kabul
18.09.2017

Available Online / Yayınlanma
15.10.2017

DANCE AND COSTUME DESIGN

DANS VE KOSTÜM TASARIMI¹

Songül KURU²
Pınar OLGAC³

Abstract

Origin of dance, existed before words and writing, dates back to the prehistoric ages. Dance is one of the branches of art enabling expression of emotions, a message or a theme by way of gestures. Dance is the oldest and the most primitive way of expression for human that cannot live without expressing himself. Dance has continued its existence up until now by changing in parallel with the socialization of human being. Dance costume is very important part of the dance and therefore supposed to be harmonized with the message given through dance. Dance costumes are clothes worn by dancers as part of the act and should create coherence with content and message of the dance. Dance costumes are clothes worn by dancers in accordance with the characteristic of dance. This study, for which the descriptive method has been used, provides information as to the history of dance and dance costumes, exhibits dance costume designs suitable for different themes and includes examination of each costume.

Keywords: Dance, costume, dance costume, costume design

Özet

Sözden ve yazıdan önce var olan dansın kökeni tarih öncesine dayanır. Dans, vücut eşliğinde vücut hareketleriyle duyguları, verilmek istenen mesajı veya bir temayı ifade etmeye olanak sağlayan sanat dallarından biridir. Kendisini ifade etmeden yaşamını sürdüremeyen insanoğlu için en eski ve ilkel anlatım biçimi olan dans, insanın toplumsallaşmasıyla değişerek varlığını bu güne kadar devam ettirmiştir. Dans kostümü dansın çok önemli bir ögesidir. Dans kostümünün, dansla verilmek istenen mesajla uyum içinde olması gerekir. Dansın içeriği seyirciye vermek istediği mesajla bir bütünlük oluşturmalıdır. Dans kostümü, dansı sahneleyen dansçıların, danslarının özelliğine uygun kullandığı giysilerdir.

Betimsel yöntemin kullanıldığı çalışmada dansın tarihçesi ve dans kostümleri hakkında bilgi verilerek farklı temalara uygun dans kostümü tasarımları yapılmış ve her bir kostüm irdelenerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dans, kostüm, dans kostümü, kostüm tasarımı

¹ Bu çalışma, 18-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında Antalya'da Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr. Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, songul.kuru@atilim.edu.tr İncek-Gölbaşı-Ankara/Türkiye

³ Yrd. Doç. Dr. Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, pinar.olgac@atilim.edu.tr İncek-Gölbaşı-Ankara/Türkiye

GİRİŞ

Başlangıcı çok eskilere dayanan dans; bir fikir, bir duygu, bir uzmanlık ve bir olayın estetik duyarlılık içinde tartımlı bir harekete dönüşümüdür.

Kendisini ifade edemeden var oluşunu sürdüremeyen insanoğlu için, en eski ve ilkel anlatım biçimi olan dans insanın toplumsallaşmasıyla değişerek varlığını bu güne kadar sürdürmüştür (Şaşmazel, Sürücü, 2015, s. 34).

İnsanlar kutlama, sevinç, dinsel ayin ve tüm duygularını dans yoluyla ifade etmişlerdir. Her ülkenin kendi danslarındaki değişik hareketlerle izleyici arasında bir bağ kurmak çok kolaydır.

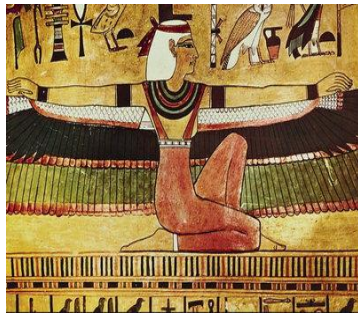
Dansın Tarihçesi

Günlük yaşamın ayrıntıları, avcılık, ölüm, sevinç, hasat, mevsimler ve benzeri şeylerin hepsi dansla ifade edilirdi. Hayatın taklidi olan dans, zamanla büyümlü bir ritüel haline geldi. Kötü ruhları kovmak, fırtınaları dindirmek, yağmur yağdırmak, hastalıkları iyileştirmek, savaşları kazanmak için yapılan danslarda, yavaş yavaş adımlar belirlenerek düzene sokuldu.

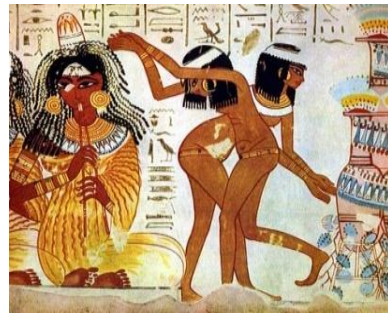
Yaşanılan duruma göre hareketler de çeşitlendi. Örneğin av, savaş öncesi cesaret toplamak için büyük ve güçlü adımlar atmak gibi. Bu hareketlerin etkisinin arttırılması için kendi bedeninden çıkan seslerle eşlik sağlandı. Kendi bedeninden çıkan bu sesler; haykirmalar, bağırmalar, el çırpımlar ve ayak vurmalarıdır.

Andrée Grau, dansları tarihsel evrimine göre dört gruba ayırarak aralarında bir hiyerarşi olduğunu belirterek dansın kökenini tam olarak tespit etmenin mümkün olmadığını savunmuştur. Grau'ya göre danslar; ilkel danslar, halk dansları, Avrupalı olmayan danslar, batılı teatral danslar ve baledir (Kurt, B., <http://www.mimesis-dergi.org/2015/02/dans-tarihçiligi-uzerine-notlar-2/>).

Yerleşik toplum düzeninde dans ilk defa eski Mısır'da görülmüştür. Başlarda avcılarının avlarını bulmak üzere yaptıkları basit ritüellerden oluşuyordu. Sonraları bu danslar ritüellerden ayrılarak kendi başına sanat etkinliği haline geldi. Meslekleri dans etmek olan insanlardan oluşan gruplar sosyal olaylarda dans ederek katılımcılara becerilerini gösterirlerdi.

Resim 1

Resim 2

Resim1: <https://ae01.alicdn.com/kf/HTB1VaaiLXXXXbLXVXXq6xXFXXB/Pintura-A-´leo-tema-Vinyl-Fotografia-Backdrops-Prop-Fotografia-Personalizado-Fundo-ODF38.jpg>

Resim2: https://www.wikiplanet.click/imgw/Musicians_and_dancers_on_fresco_at_Tomb_of_Nebamun.jpg

Dans etmek tarih boyunca Yunan halkı için hep önemli bir etkinlik olmuştur. Antik Yunan'da dans, şarkı ve müzik tiyatrosunun ayrılmaz parçaları olup dans, kişinin bedensel sağlığını ve eğitimini olumlu yönde etkileyen bir etkinlikti.

Resim 3

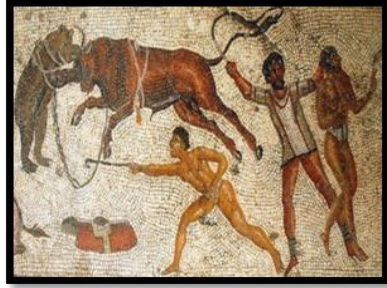
Resim3: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQBkWxm-D5trSFxUf-LoSN8s30vy8tdeqO-INGAorx5jEla2L4_JA

Resim4: http://1.bp.blogspot.com/-h7Nu6ndnjcs/Ug_2ItSD6cI/AAAAAAAAAFQ0/HMguzlIQI8Y/w1200-h630-p-k-no-nu/ancient+musicians.jpg

Resim 4

Romalılar, Yunanlıları taklit ederken yalnızca biçimleri aldılar. İlk Hıristiyanlar da dansı tapınma amacı ile kullandılar. Sonraları dans kilise etkinliklerinden uzak tutuldu.

Resim 5

Resim5: <http://mtdata.ru/u16/photoBF4D/20508152537-0/original.jpg>

Resim6: <http://www.metdaan.com/wp-content/uploads/2017/02/4-67.jpg>

Resim 6

İspanya'da dans, bazı katedrallerde kutsal günlerde ayinlerin bir parçası olmuştur. Paskalya sırasında delikanlılar mihrabın önünde dans ederek tanrıya olan bağlılıklarını dile getirmişlerdir. İspanya Flâmenko dansının tarihi, 711'de Mağribiler, Araplar, Suriyeliler ve Berberilerin İspanya'yı işgaline dayanmaktadır. İspanya'da asırlardır süregelen müzik ve dansın içinde barındırdığı hüznün güzelliği, bu hüzünlü hali anlatan Flâmenko dans sanatının özünün şarkı olduğu bilinmektedir.

Resim 7

Resim7: https://i1.wp.com/www.kerimusta.com/wp-content/uploads/2016/12/September_2413379k.jpg

Resim 8

Resim8: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQAvm9AHEcSuain94GMIVZWfmKDAy6nky9eTRpdpXVUMwzimug>

Doğuda da dans eski zamanlardan beri dinsel amaçlar için kullanıldı. Doğudaki dansın en eski ve en gelişmiş biçimine Hindistan'da rastlanır. Hint danslarında farklı tasvir çeşitleri, el hareketleri ve anlamları duygular ve kategorileri, kıyafet, sahne, süsleme ve hatta seyirci yaklaşımları vardır. Bu yüzden tüm dans formları dokuz duygudan mutluluk, öfke, nefret, korku, acı, cesaret, merhamet, merak ve sükunet etrafında yapılandırılmıştır. Hint danslarına dünyaca gösterilen ilgi, evrensel gerçekleri ifade etmede insan vücudunun kullanılmasının ne kadar gerekli olduğunun işareti olarak kabul edilir.

Resim 9

Resim9: http://images.beyazgazete.com/haber/2010/12/23/20101223_indian-dance-styles-hint-dans-stilleri_k.jpg

Her kültürün kendine has araçlarla ifade şeklini içeren danslara “etnik danslar” denir. Örneğin; Çingene dansları Afrika dansları ve benzerleri gibi.

Resim 10

Resim10:https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSjQTyX0mmsrSxDMeBelvPjOjqeT90JRG_EFQZr-XXZh1ZCemVI

Anadolu'da yaşayan Türklerde dans temelde üç ayrı kültürün etkisi altında kalmıştır. Bunlar; Anadolu uygarlıkları, Orta Asya kültürü (özellikle şamanlık) ve Müslümanlıktır. Anadolu'da binlerce yıl önce yaşamış Hitit, Frig, Lidya gibi eski uygarlıkların etkileri günümüz halk danslarında yaşanmaktadır. Konya'nın güneyinde Çatalhöyük'te bulunan duvar resimlerinde İ.Ö. 5650-6500 arasında bu yörede yaşamış bir uygarlığın dansları ve dinsel törenleri görülmektedir. Orta Asya kültürünün Türk danslarına etkisi çok daha belirgindir. Şamanlık Orta Asya Sibirya'da yaygın bir dindi. Şaman hastaları iyileştiren, dinsel törenleri yöneten, ölüleri öbür dünyaya kadar geçiren din insanıdır. Ruhlarla ve öbür âlemle temas

kurabilmek için düzenlenen törenlerde şaman her oyuncu, hem dansçı hem de şarkıcı olur. Davul çalarak çeşitli hayvanların taklidini yaparak ritmik hareketlerle dans eder.

Süreç içerisinde İslamiyet'in yayılışı da Anadolu halk danslarını etkilemiş ve dans Osmanlı sarayında oryantalist etkiyle varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Dinsel inançların ve cinsel bakış açısının, kadının toplumdaki yerinin bu etkideki rolü büyük olmuştur. Osmanlı sarayında dans, çengiler, köçekler ve cariyeler tarafından yapılmıştır.

Dans Kostümleri

Kostüm tasarımı, belirli ilkeler doğrultusunda tasarım kavramlarının formüle edilerek yorumlandığı ve üç boyutlu ürün haline dönüştürüldüğü kostüm oluşturma sürecini kapsayan bir araştırmadır (Koca ve Diğerleri, 2011, s. 55).

Kostümler karakterlerin özgün özelliklerinden bağımsız olarak hazırlanan, çeşitli detay ve aksesuarlara zemin olarak hizmet eden genel olarak karakterlerin buldukları durum, zaman ve mekânı yansıtan giysilerdir (Bicat, 2003).

Genel anlamda dans kostümü; dansı sahneleyen dansçıların, dansların özelliğine uygun kullandığı giysilerdir. Kostüm genel olarak vücudu örten ve süsleyen parçalardan oluşur. Sahne ve dans kostümü ise, sahnede dansçı veya oyuncuların rolleri gereği kullandıkları giysilerdir. Dans ve sahne kostümü, seyircinin dikkatini çekici, yoğun ve göz kamaştırıcı bir biçimde sunulmalıdır. Dans sanatı için kostüm ne kadar önemli ise, sahne sanatı için ise, hem dekor hem kostüm önemli olup, sahne ile seyirci arasında kurulan bağı koruyabilmelidir.

AMAÇ

Tüm giysilerde olduğu gibi kostümlerin de en önemli sorunu tasarımdır. Bu nedenle, kostüm tasarım sürecini organize edebilen, gereksinimlere uygun çözümler üretebilen, bilimsel araştırmalara dayalı ve estetik değerlere sahip, işlevsel, özgün ve çağdaş niteliklerde tasarım yapan tasarımcılara ihtiyaç vardır (Demiriz, Koç v.d, 2010:162). Tasarımcının tasarımlarını yaptığı kostümler, dansın teması, karakterler ve sahne dekoru ile bir bütünlük oluşturmalıdır.

Kostümler, oyuncunun görevini yerine getirmesinde yardımcı olan bir öge olarak kabul edilmişlerdir (Ökten, 2007, s. 984).

Seyirciye vermek istediği mesajla bir bütünlük oluşturan dans kostümleri, dansların özelliğine göre hazırlanan giysilerdir. Her dansla farklı bir mesaj verilmek istendiği düşünüldüğünde, kullanılan kostümün verilmek istenen mesajla uyum içinde olması gerekmektedir.

Dansçılar izleyici ile birbirinden farklı yollarla iletişim kurarlar. Dansın temasına göre oluşturulan kostümlerde sadece kostüm görülmez; kostümü taşıyan karakter için tüm vücut detaylarının özellikleri artistik olarak vurgulanır.

Dansın içerik, tema ve kostüm oluşumunu vurgulamak amacı ile yapılan çalışmada, danslar ve kostümlerin ritmik uyumu ele alınmıştır.

ÖNEM

Farklı temalarla farklı mesajlar veren danslar, farklı kültürlerin en ilkel anlatım biçimini ortaya çıkarmıştır. Dansla verilmek istenen mesaj, duyguları vücut hareketleri yoluyla ifade eder. Toplumsal gelişme ile paralellik gösteren danslar değişip gelişerek varlığını sürdürmüş bir sanat dalı olarak günümüze kadar devam etmiştir.

Hem dansçı hem de seyirci için gerekli olan dans gösterisinin amacını iletecek olan atmosferin sağlanabilmesi için gerekli olan kostümler; dansçının görünümsele

vurgusunu arttıran önemli bir etkidir. Dansçı ve taşıdığı kostümün, gerek fizyolojik gerekse amaca yönelik olarak uyum içerisinde olması gereklidir. Bu sağlanmadığı zaman verilmek istenen mesajın bir geçerliliği kalmaz (Nutku, 1991, s. 294-295).

Hem dansçı hem de seyirci için gerekli olan dans gösterisinin amacını iletecek olan atmosferin sağlanabilmesi için gerekli olan kostümler; dansçının görünümünü vurgusunu arttıran önemli bir etkidir. Bütün sanat dallarında olduğu gibi dans sanatında da içerik ve verilmek istenen mesajla dans kullanılan kostümün uyumu çok önemlidir.

YÖNTEM

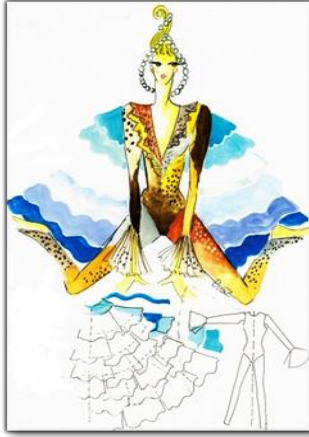
Araştırma Modeli

Betimsel araştırma modelinin kullanıldığı çalışmada dansın tarihçesi incelenerek farklı temalar ele alınmış ve bu temalara göre dans kostümleri tasarlanmıştır. Araştırmanın verilerini yazılı ve dünyanın oluşumunu sağlayan elementler oluşturmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Dünyanın oluşumu, tufan, fırtına, takvim, tabletler, güneş ve güneş saati temalarından esinlenerek tasarlanan dans kostümlerinin her biri, ayrıntılı olarak irdelenmiş ve yorumlanmıştır.

Koleksiyon Çizimleri

Dünyanın oluşumunu anlatan dans kostümünde; bedende toprak rengi tonları, pelerinde ise, hava ve su rengi olan mavi tonları kullanılmıştır.

Tasarlanan dans kostümünde tül, saten, parlak renkli taşlar ve boncuklar yer almıştır.

Tasarlanan kostümde kullanılan renklerin, malzemelerin temayla ritmik uyumu ve görsellik ön plana çıkarılmıştır.

Tasarım 1 Dünyanın Oluşumu Dans Kostümü

Dünyanın oluşumunu ifade etmek için tasarlanan kostümde, kol ve ön parçalarında elyaf kaplı tüllerle taş ve kaya görüntüsü verilmiştir. Kayaların etkisini arttırmak için parlak taşlarla süslenmiştir. Kostümde mavi ve toprak rengi tonlar kullanılmıştır. Bütünden çıkan çok parçalı giysisi ile dansın ritmik hareketleri kolayca sağlanmaktadır.

Tasarım 1a *Dünyanın Oluşumu Dans Kostümü*

Tufan, insanlığın kültür tarihinde hemen her kavmin mitosları arasında yer alan bir doğa olayıdır. Tanrının insanları cezalandırmak için var ettiği büyük yağmurlarla oluşan geniş su baskınlarının adıdır.

Kostümde gökyüzü, yeryüzü, deniz renkleri olan mavi ve toprak rengi tonları kullanılmıştır. Belden kesik olan tek parçalı kostümde kullanılan taytın, bilekten dize kadar olan kısmında parlak taşlar kullanılmıştır.

Çok parçalı kostümün başlığı ve diğer detaylarında kullanılan taşlar, görsel etkisini ön plana çıkarmıştır.

Tasarım 2 *Tufan Dansı Kostümü*

Tufan dansı kostümünün pelerinde deniz renkleri olan mavi tonları kullanılmıştır.

Denizi çağrıştıran pelerinde, dalgaları vurgulamak için katlı kesim formu uygulanmış ve ışılı tüllerle süslenmiştir.

Işıltılı tüllerle kostümün dans hareketlerinde tufananındaki parçalanma ve yıkım hissi uyandırmak amaçlanmıştır.

Tasarım 2a *Tufan Dansı Kostüm Pelerini*

Tasarım 3 Fırtına Dansı Kostümü

Hitit kaya kabartmalarından esinlenerek erkek dansçılar için hazırlanan kostümün başlığı sakallı çalışılmıştır.

Dans hareketlerinde esnekliği sağlamak için kol altı açık çalışılan kostümün dairesel pelerini bileklere tutturulmuştur.

Dansın sert hareketlerindeki fırtına hissi, dairesel pelerinle sağlanmıştır. Siyah tayt üstündeki ön ve arka etek parçaları, geometrik desenlerle süslenerek tema ile bütünlük sağlanmıştır.

Tasarım 4 Takvim Dansı Kostümü

Kostüm, Mısırlılar tarafın bulunan ilk takvimden esinlenerek kadın ve erkek dansçıların kullanması için hazırlanmıştır.

Kahverengi tayt üzerine giyilen tek parçalı kostümün ön ve arka parçalarının üzeri, baskı tekniği ile takvim yaprağı görüntüsü verilerek süslenmiştir.

Giysiye uygun hazırlanan başlık dikkat çekici ve çarpıcıdır. Tayt ve parçalı bütünden oluşan kostümde, takvim üzerindeki yazılar parlak renklerle yazılmıştır.

Tasarım 5 Tabletler Dansı Kostümü

Kostüm, Mısırlıların tabletlerinden esinlenerek hazırlanmıştır. Kostümün sırt pelerini ve ön etek belinde tablet görünümlü üstünde yazılı baskılı kumaş kullanılmıştır.

Tabletler dansında hareket serbestliği sağlayan bu parçalar sarı, diğer parçalar beyaz ve kahverengi renklindedir. Kostümle uyum içinde olan başlık sarı ve parlak reklidir.

Gök cisimlerinin hareketlerini inceleyen Mısırlılar, güneş takvimini bulmuşlardır. Güneşin sıcak renklerini ifade etmek için tasarlanan kostüm turuncu, sarı, ve kırmızı ince kumaşlardan tek parçalı olarak hazırlanmıştır.

Etek kısmı farklı uzunlukta çok parçalıdır.

Güneş şeklinde hazırlanan başlık kostümle uyum içindedir.

Tasarım 6 Güneş Dansı Kostümü

Günümüze kadar ulaşan en eski güneş saati Mısırlılara aittir. Kostüm, Güneş ışınlarının bir cisimde meydana getirdiği gölgelerden faydalanarak günün kısımlarını bulan düzenekten yola çıkarak hazırlanmıştır.

Sarı, turuncu ve kırmızı kumaşların kullanıldığı kostüm tek parçalı olup, dansa hareketli görünüm sağlaması için ince ve parlak sarı şeritlerle süslenmiştir.

Güneş saati şeklindeki, başlık, kostümü bütünleyen bir aksesuar olarak tasarlanmıştır.

Tasarım 7 Güneş Saati Dansı Kostümü

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bedenin bir iletişim aracı olarak kullanıldığı dans ifadeleri, belki de en kolay anlaşılabilen fakat en hassas ve gelişmiş bir sanat şeklidir. Zamanla büyülü bir ritüel haline gelerek günlük yaşamın ayrıntıları, ölüm, sevinç, hasat, mevsimler gibi her şey dansla ifade edilmiştir. Kötü ruhları kovmak, fırtınaları dindirmek, yağmur yağdırmak, hastalıkları iyileştirmek, savaşları kazanmak ve birçok şey için yapılan danslar insanlar için vazgeçilmez ritüeller olmuştur.

Farklı kültürlerin en ilkel anlatım biçimi olan dansla verilmek istenen mesaj, vücudun hareketleri ile ifade edilmiştir. Zamanla değişip gelişen danslarla, dansa kullanılan kostümün uyumu önemli hale gelmiştir. Danslarda kullanılan kostümlerin dansın içeriği ile bir bütünlük içinde olması gerekir.

Danslardaki ritimle kostüm uyumunun önemini vurgulamak amacı ile yapılan çalışmada; dünyanın oluşumu, tufan, fırtına, takvim, tabletler, güneş ve güneş saati temalarından esinlenerek dans kostümleri tasarlanmış ve tasarımı yapılan her dans kostümü irdelenerek yorumlanmıştır.

Bu sonuca göre geliştirilen öneriler;

- Dans sanatın diğer alanlarında da tasarım teması olarak ele alınmalı ve farklı tasarımlar yapılmalıdır.
- Tasarımcılar için ilham kaynağı olan dans, özellikle moda tasarımcılarının yararlanabileceği önemli bir sanat alanı olarak tasarım temalarında aktif olarak kullanılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Bicat, T. (2003). *Period Costume for the Stage*. UK. Wiltshire: The Crowood Pressi.
- Demiriz, S., Koç, F., Karadağ, A., Koca, E., ve Ulutaş, İ. (2010). *Erken Çocukluk Döneminde Dramatizasyon Araçları ve Kostüm Tasarımları* (8.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Koca, E., Koç, F. Kaya, Ö. (2011), *Kostüm Tasarımcılarının Tasarım Sürecinde Karşılaştıkları Problemler*, e-Journal of New World Sciences Academy Volume: 6, Number: 2, www.newwsa.com.
- Kurt, B., *Dansın Tarihçiliği Üzerine Notlar* (2), <http://www.mimesis-dergi.org/2015/02/dans-tarihciligi-uzerine-notlar-2/> Erişim Tarihi: 10.08.2017.
- Nutku, Ö. (1991), *Tiyatro Yönetmeninin Çalışması*, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir.
- Ökten, N. (2007), *Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Dekor-Kostüm Tasarım ve Uygulama*, 38. Uluslararası Asya Ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Atatürk Kültür, Dil Tarih ve Yüksek Kurumu, 10-15 Eylül Ankara.
- Şaşmazel, H. Sürücü, S. 2015, *Dansın Tarihçesi*, Eğlenceli Bilim, Atılım Üniversitesi Popüler Bilim Dergisi, Haziran Sayı: 17, Ankara.
<https://ae01.alicdn.com/kf/HTB1VaaLXXXXbLXVXXq6xXFXXB/Pintura-A-´leo-tema-Vinyl-Fotografia-Backdrops-Prop-Fotografia-Personalizado-Fundo-ODF38.jpg> Erişim Tarihi: 10.05.2017.
- https://www.wikiplanet.click/imgw/Musicians_and_dancers_on_fresco_at_Tomb_of_Nebamun.jpg Erişim Tarihi: 10.04.2017.
- https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQBkWxm-D5trSFxUf-LoSN8s30vy8tdeqO-1NGAorx5jEla2L4_JA Erişim Tarihi: 10.05.2017.
- http://1.bp.blogspot.com/-h7Nu6ndnjcs/Ug_2ItSD6cI/AAAAAAAAAFQ0/HMguzlIQI8Y/w1200-h630-p-k-no-nu/ancient+musicians.jpg Erişim Tarihi: 15.05.2017
- <http://mtdata.ru/u16/photoBF4D/20508152537-0/original.jpg> Erişim Tarihi: 10.05.2017.
- <http://www.metdaan.com/wp-content/uploads/2017/02/4-67.jpg> Erişim Tarihi: 15.05.2017
- https://i1.wp.com/www.kerimusta.com/wp-content/uploads/2016/12/September_2413379k.jpg Erişim Tarihi: 18.05.2017.
- <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQAvm9AHEcSuain94GMIVZWfmKDAy6nky9eTRpdpxXVUMwzimug> Erişim Tarihi: 20.05.2017.
- http://images.beyazgazete.com/haber/2010/12/23/20101223_indian-dance-styles-hint-dans-stilleri_k.jpg Erişim Tarihi: 20.05.2017.
- https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSjQTyX0mmsrSxDMeBelvPjOjqeT90JR_G_EFQZr-XXZh1ZCemVI Erişim Tarihi: 20.05.2017.

Koleksiyon Çizimleri: Yrd. Doç. Pınar Olgaç